

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยมีระดับการออมทรัพย์ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการนำเงินทุนจากต่างประเทศมาลงทุน แต่ไม่มีการจัดการเงินทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ในรูปการลงทุนที่แท้จริง ตลอดจนมิได้คำนึงถึงการสร้างทุนภายในประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐานภายในประเทศให้เข้มแข็งแต่อย่างใด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการฟื้นฟูปฏิรูปเศรษฐกิจ โดยหันมาหายุทธศาสตร์การพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญ ลดสัดส่วนของการพึ่งพิงการลงทุนและการนำเงินมาจากต่างประเทศ ด้วยการเร่งระดมเงินออมกับการลงทุนในประเทศเป็นสำคัญ โดยการส่งเสริม การพัฒนา การขยายบทบาทและก่อตั้งธนาคารเฉพาะกิจ เช่น ธนาคารอิสลาม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทต่างๆ

สำหรับกิจการสหกรณ์ของประเทศไทยเกิดขึ้นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ที่อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” แต่สำหรับการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตสำหรับคนที่มีรายได้ประจำเป็นเงินเดือน มีขึ้นเป็นแห่งแรกในหมู่ข้าราชการสหกรณ์และพนักงานธนาคารเพื่อสหกรณ์ โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ ข้าราชการจำกัดสินใช้” ซึ่งได้จดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2492 ปัจจุบันกิจการสหกรณ์ได้มีการจัดตั้งกันอย่างแพร่หลายไปทั่วประเทศ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งจำนวน สหกรณ์และจำนวนสมาชิกมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่า ในบรรดาสหกรณ์นอกภาคเกษตรประเภทต่าง ๆ นั้น สหกรณ์ออมทรัพย์จะมีจำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิกมากที่สุดถึง 1,460 สหกรณ์ ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิกประเภทสหกรณ์นอกภาคเกษตรทั้งหมด หากจะพิจารณาเฉพาะประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์จะพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูซึ่งมีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูน้อยที่สุดเพียง 106 สหกรณ์เท่านั้น แต่ก็มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์มากเป็นอันดับ 2 รองจากสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ดังแสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนสหกรณ์และสมาชิกแยกตามภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (สหกรณ์)	จำนวนสมาชิก (คน/ครอบครัว)
1. รวมทั้งประเทศ (Whole Kingdom)	6,069	8,816,286
2. สหกรณ์ภาคการเกษตร (Agricultural Co-operative Group)	3,910	5,511,187
2.1 สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Co-operatives)	3,748	5,340,436
2.2 สหกรณ์ประมง (Fisheries Co-operatives)	67	12,389
2.3 สหกรณ์นิคม (Land Settlement Co-operatives)	95	158,362
3. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร (Non Agricultural Co-operative Group)	2,186	3,305,099
3.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ (Thrift and Credit Co-operatives)	1,460	2,323,893
3.2 สหกรณ์ร้านค้า (Consumer Co-operatives)	240	729,606
3.3 สหกรณ์บริการ (Service Co-operatives)	486	251,600

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546)

ตารางที่ 1.2 แสดงสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามประเภทสหกรณ์ที่สำคัญทั่วประเทศ

ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวนสมาชิก (ราย)	ร้อยละ
1. สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ และ รัฐวิสาหกิจ	508	34.79	1,086,434	46.75
2. สหกรณ์ออมทรัพย์ครู	106	7.26	590,199	25.39
3. สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ	125	8.56	197,448	8.49
4. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	329	22.53	198,531	8.54
5. สหกรณ์ออมทรัพย์อื่นๆ	392	26.85	251,281	10.81
รวมสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด	1,460	100	2,323,893	100

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546)

ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ ปี 2535 - 2544

ประเภทสหกรณ์	2535		2536		2537		2538		2539	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง
1. สหกรณ์ภาคการเกษตร	1,628	0	1,806	10.93	2,117	17.22	2,608	23.19	2,984	14.42
1.1 สหกรณ์การเกษตร	1,511	0	1,691	16.85	1,976	24.54	2,461	15.08	2,832	9.36
1.2 สหกรณ์ประมง	29	0	31	6.90	46	49.39	52	13.04	57	9.62
1.3 สหกรณ์นิคม	88	0	84	- 4.55	95	13.10	95	-	95	-
2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	1,427	0	1,448	1.47	1,627	12.36	1,732	6.45	1,812	4.62
2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์	848	0	874	3.07	966	10.53	1,046	8.28	1,127	7.74
2.2 สหกรณ์ร้านค้า	307	0	299	- 2.61	351	17.39	363	3.42	347	- 4.41
2.3 สหกรณ์บริการ	272	0	275	1.10	310	12.73	323	4.19	338	4.64

ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ ปี 2535 - 2544 (ต่อ)

ประเภทสหกรณ์	2540		2541		2542		2543		2544		ค่าเฉลี่ยต่อปี (2535-2544)
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยน แปลง	
1. สหกรณ์ภาคการเกษตร	3,260	9.25	3,398	4.23	3,519	3.56	3,546	0.77	3,401	- 4.09	7.95
1.1 สหกรณ์การเกษตร	3,097	9.36	3,226	4.17	3,344	3.66	3,370	0.78	3,239	- 3.89	8.25
1.2 สหกรณ์ประมง	64	12.28	72	12.50	75	4.17	76	1.33	64	-15.49	9.24
1.3 สหกรณ์นิคม	99	4.21	100	1.01	100	-	100	-	100	- 2.00	1.18
2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	1,919	5.91	1,969	2.61	2,030	3.10	2,064	1.67	1,940	- 6.01	3.22
2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์	1,199	6.39	1,244	3.75	1,283	3.14	1,295	0.94	1,294	- 0.08	4.38
2.2 สหกรณ์ร้านค้า	371	6.92	369	- 0.54	369	-	369	-	248	-32.79	- 1.26
2.3 สหกรณ์บริการ	349	3.25	356	2.01	378	6.18	400	5.82	398	- 0.50	3.94

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2545)

ตารางที่ 1.4 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกสหกรณ์ ปี 2535 - 2544

ประเภทสหกรณ์	2535		2536		2537		2538		2539	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง
1. สหกรณ์ภาคการเกษตร	2,158,671	0	2,614,478	21.12	3,405,128	30.24	3,844,928	12.92	4,079,981	6.11
1.1 สหกรณ์การเกษตร	2,057,455	0	2,515,493	22.26	3,287,358	30.68	3,717,609	13.09	3,942,416	6.05
1.2 สหกรณ์ประมง	6,273	0	6,386	1.80	8,030	25.74	8,833	10.00	9,384	6.24
1.3 สหกรณ์นิคม	94,943	0	92,599	- 2.47	109,740	18.51	118,486	7.97	128,181	8.18
2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	2,186,208	0	2,252,386	3.03	2,438,833	8.28	2,603,848	6.77	2,721,155	4.51
2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์	1,478,618	0	1,552,026	4.96	1,648,561	6.22	1,770,551	7.40	1,881,129	6.25
2.2 สหกรณ์ร้านค้า	627,718	0	618,695	- 1.44	687,078	11.05	722,439	5.15	731,737	1.29
2.3 สหกรณ์บริการ	79,872	0	81,665	2.24	103,194	26.36	110,858	7.43	108,289	- 2.32

ตารางที่ 1.4 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกสหกรณ์ ปี 2535 - 2544 (ต่อ)

ประเภทสหกรณ์	2540		2541		2542		2543		2544		ค่าเฉลี่ยต่อปี (2535-2544)
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	
1. สหกรณ์ภาคการเกษตร	4,481,736	9.85	4,659,373	3.96	4,817,240	3.39	4,950,734	2.77	5,135,385	3.73	9.41
1.1 สหกรณ์การเกษตร	4,338,095	10.04	4,507,082	3.90	4,659,070	3.37	4,789,493	2.80	4,969,962	3.77	9.60
1.2 สหกรณ์ประมง	10,722	14.26	12,215	13.92	13,061	6.93	13,859	6.11	13,650	- 1.51	8.35
1.3 สหกรณ์นิคม	132,919	3.70	140,076	5.38	145,109	3.59	147,382	1.57	151,773	2.98	4.94
2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	2,873,949	5.62	2,964,227	3.14	3,018,571	1.83	3,135,529	3.87	3,114,234	- 0.68	3.64
2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์	1,988,272	5.70	2,067,022	3.96	2,086,425	0.94	2,169,819	4.00	2,191,717	1.01	4.04
2.2 สหกรณ์ร้านค้า	769,845	5.21	781,373	1.50	799,445	2.31	819,021	2.45	723,860	-11.62	1.59
2.3 สหกรณ์บริการ	115,832	6.97	115,832	0	132,701	14.56	146,689	10.54	198,657	35.43	10.12

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2545)

จากตารางที่ 1.3 แสดงสถิติจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงจำนวนสหกรณ์แยกตามภาคการเกษตรและนอกภาคเกษตร ปี 2535 – 2544 ปรากฏว่า จำนวนสหกรณ์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างสูงในช่วงปี พ.ศ.2536 – 2537 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยมีภาวะเศรษฐกิจเจริญเติบโตสูง แต่ภายหลังจากช่วงปี พ.ศ.2540 จำนวนสหกรณ์จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดจำนวนลงจนเป็นลบคือ สหกรณ์นอกภาคเกษตรมีค่าเฉลี่ยเป็น -4.09 และสหกรณ์นอกภาคเกษตรมีค่าเฉลี่ยเป็น -6.01 ในปี พ.ศ.2544 แต่หากพิจารณาโดยเฉพาะในประเภทสหกรณ์นอกภาคเกษตรปรากฏว่า สหกรณ์ออมทรัพย์เท่านั้นจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนสหกรณ์ลดลงเป็นค่าติดลบน้อยกว่าสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ คือ -0.08 เท่านั้น อันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

สำหรับในตารางที่ 1.4 แสดงสถิติจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสหกรณ์แยกตามภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ปี 2535 – 2544 จะพบว่า จำนวนสมาชิกสหกรณ์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างสูงในช่วงปี พ.ศ.2536 – 2538 สอดคล้องกับอัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนสหกรณ์ ในตารางที่ 1.3 ซึ่งอยู่ช่วงที่ประเทศไทยมีภาวะเศรษฐกิจเจริญเติบโตสูง แต่ภายหลังจากช่วงปี พ.ศ.2540 จำนวนสมาชิกสหกรณ์จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในลักษณะคงที่และลดจำนวนลงตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ตกต่ำ แต่หากพิจารณาโดยเฉพาะในประเภทสหกรณ์นอกภาคเกษตรปรากฏว่า จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ในอัตราที่ลดลง โดยมีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ต่ำกว่าจำนวนสมาชิกของ สหกรณ์บริการซึ่งในช่วงที่มีการจัดตั้งเป็นสหกรณ์รถยนต์รับจ้างส่วนบุคคล(TAXI) อย่างเสรี

ตารางที่ 1.5 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของจำนวนสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2535 - 2544

ประเภทสหกรณ์	2535		2536		2537		2538		2539	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง
1.สหกรณ์การเกษตร	47	-	56	19.15	76	35.71	79	3.95	84	6.33
2.สหกรณ์ร้านค้า	10	-	10	-	11	10.00	11	-	12	9.09
3.สหกรณ์บริการ	34	-	35	2.94	37	5.71	37	-	37	-
4.สหกรณ์ออมทรัพย์	29	-	31	6.90	42	35.48	46	9.52	47	2.17
5.อื่นๆ	8	-	8	-	7	-12.50	8	14.29	8	-
รวม	128	-	140	9.38	173	23.57	181	4.62	188	3.87

ตารางที่ 1.5 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละการเปลี่ยนแปลงของจำนวนสหกรณ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2535 - 2544 (ต่อ)

ประเภทสหกรณ์	2540		2541		2542		2543		2544		ค่าเฉลี่ยต่อปี (2535-2544)
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ ของการ เปลี่ยนแปลง	
1.สหกรณ์การเกษตร	86	2.38	86	-	89	3.49	97	8.99	108	11.34	9.13
2.สหกรณ์ร้านค้า	10	-16.67	10	-	10	-	11	10.00	10	-9.09	0.33
3.สหกรณ์บริการ	36	-2.70	36	-	30	-16.67	35	16.67	34	-2.86	0.31
4.สหกรณ์ออมทรัพย์	48	2.13	52	8.33	48	-7.69	54	12.50	56	3.70	0.31
5.อื่นๆ	7	-12.50	8	14.29	8	-	8	-	10	25.00	0.36
รวม	187	-0.53	192	2.67	185	-3.65	205	10.81	218	6.34	5.71

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ (2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545 และ 2546)

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การประกอบธุรกิจต่างๆ มีการแข่งขันกันอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใด ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก โดยเฉพาะที่เป็นลักษณะสถาบันการเงินรวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ ก็จะต้องมีการแข่งขันกันเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่เฉพาะแข่งขันกับตัวเองหรือแข่งขันกับสถาบันการเงินประเภทอื่นเท่านั้น หากแต่สหกรณ์ออมทรัพย์ยังต้องแข่งขันกับเวลา โอกาส ข้อมูล ข่าวสาร การบริการ และประสิทธิภาพในการบริหารการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามหลักของสหกรณ์อีกด้วย

ธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์มีลักษณะคล้ายกับธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุนทั้งหลาย คือ การรับฝากเงิน การถือหุ้น และการให้สินเชื่อ แต่กิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินในอีกรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ มีกระแสเงินเข้าระยะยาว ได้แก่ ทุนเรือนหุ้นซึ่งสมาชิกจะต้องถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกเดือน และมีกระแสเงินเข้าระยะสั้น ได้แก่ เงินรับฝากจากสมาชิกและผลตอบแทนของเงินที่ให้บริการสินเชื่อแก่สมาชิก รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากการให้บริการทางการเงินต่างๆ ของสหกรณ์ ที่ทำให้สมาชิกสามารถใช้จ่ายเงินจนก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปของความอยู่ดีกินดีได้อย่างแท้จริง เพื่อที่จะให้การบริหารการเงินของสหกรณ์บรรลุวัตถุประสงค์ตามอุดมการณ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์จึงควรพิจารณาในเรื่องความสามารถในการบริหารงานเชิงธุรกิจอยู่เสมอ ซึ่งผลการดำเนินการต่าง ๆ ของสหกรณ์ย่อมมีส่วนเป็นผลกระทบต่อจำนวน สหกรณ์และจำนวนสมาชิกของสหกรณ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจได้ด้วย

สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนสหกรณ์ตั้งแต่ปีพ.ศ.2535-2544 (ตารางที่ 1.5) มีค่าเฉลี่ยของอัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 5.71 ในจำนวนนี้พบว่าสหกรณ์การเกษตรมีอัตราการเติบโตสูงที่สุดคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 9.13 รองลงมาคือสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 7.30 และเป็นที่น่าสังเกตว่าอัตราการเติบโตของจำนวนสหกรณ์โดยรวมในช่วงปีพ.ศ.2535-2539 ซึ่งเป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจยังอยู่ในระดับดี มีอัตราการเติบโตเป็นบวกในทุกประเภทสหกรณ์ แต่ในช่วงปีพ.ศ.2540-2544 อัตราการเติบโตโดยรวมของจำนวนสหกรณ์มีตัวเลขเป็นลบ โดยเฉพาะในปีพ.ศ.2540 เท่ากับร้อยละ -0.53 ในปีพ.ศ.2542 เท่ากับร้อยละ -3.65 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประเมินผลการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ โดยการประเมินผลสำเร็จการดำเนินการเชิงธุรกิจด้านการเงิน จากงบการเงิน ประเมินความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินการของสหกรณ์จากสมาชิก สหกรณ์ และประเมินความพึงพอใจของสมาชิกต่อการดำเนินการของสหกรณ์ด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการเงินตลอดจนการจัดการที่เกิดจากการดำเนินการระหว่างปี 2535 – 2544

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อประเมินผลการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด จากงบการเงินในระหว่างปี พ.ศ.2535-2544 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535- 2539 ส่วนช่วงที่ 2 ศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2540-2544 เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินการในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

1.2.2. เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินการของสหกรณ์จากสมาชิกและจากคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

1.2.3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด จากสมาชิกและจากคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 เพื่อทราบสถานการณ์ดำเนินการด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด และผลการเปรียบเทียบผลดำเนินงานในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540

1.3.2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการของสหกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น

1.3.3. เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ให้หมดไป

1.3.4. เป็นแนวทางหรือหลักฐานอ้างอิงสำหรับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่สนใจ จะนำผลการศึกษานี้มาประกอบการพิจารณาดำเนินการก่อตั้ง และพัฒนาระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินการทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด จะทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2535 – 2544 โดยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ จากข้อมูลรายงานกิจการประจำปี พ.ศ.2535 – 2544 และนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์กำหนดสำหรับใช้ตรวจสอบผลการดำเนินการสหกรณ์ขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังได้ทดสอบประเมินความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการดำเนินการของสหกรณ์จากสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการ รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของสมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด

1.5 คำนิยามศัพท์

ถ้าจะพิจารณาตามที่มาของคำศัพท์ คำว่า “สหกรณ์” ก็จะหมายถึง “การทำงานร่วมกัน” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Co-operative” แต่ตามคำนิยามสากลที่กำหนดขึ้นโดยองค์การสัมพันธภาพ - สหกรณ์ระหว่างประเทศ (International Cooperative Alliance : ICA) ในปัจจุบันสรุปกำหนดไว้ว่า

“สหกรณ์ คือ สมาคมอิสระของบุคคลหมู่หนึ่งซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อบรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้วยการเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย”

สำหรับในประเทศไทยนั้น ภาครัฐได้มีบทบาทต่อกิจการสหกรณ์ในประเทศไทยตั้งแต่แรกเริ่มดั่งนั้น นิยาม “สหกรณ์” ตามกฎหมายไทยจึงถูกกำหนดขึ้น โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ดังนี้

“สหกรณ์ คือหน่วยธุรกิจซึ่งบุคคลผู้มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในท้องที่ใกล้เคียงกัน รวมกันเป็นสมาชิกและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการ สหกรณ์ เพื่อร่วมมือกันดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง อันจะเป็นการปรับปรุงอาชีพและความเป็นอยู่ซึ่งแต่ละคนประสบปัญหาาร่วมกันนั้นให้ดีขึ้น โดยยึดหลักการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นแนวดำเนินงาน”